

Stanovisko k návrhu zákona, jímž se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Obecná připomínka

Předložený návrh novely zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, („ZPV“) a souvisejících právních předpisů, jež implementuje příslušnou směrnici 2011/92/EU („Směrnice EIA“), v některých částech představuje snahu o účelné zohlednění požadavků Směrnice EIA. Současně však obsahuje řadu vad a nejistot, které stávající (již tak dosti neuspokojivou) situaci v oblasti povolování staveb nejenže nezlepší, ale naopak ji ještě podstatně zhorší. Rozumíme snaze státní správy reagovat na výtky Komise ke způsobu implementace Směrnice EIA do české legislativy tak, aby bylo zajištěno rychlé promítnutí požadavků Komise a nedošlo k ohrožení čerpání prostředků z operačních programů, přičemž této snaze vyjadřujeme podporu. Nelze však rezignovat na způsob, kterým toho bude dosaženo. Zejména pak není akceptovatelné, aby uvedeného cíle bylo dosaženo za cenu porušení základních zásad právního řádu ČR, jako je ochrana dobré víry, princip legitimního očekávání, předvídatelnost práva a zajištění potřebné právní jistoty či princip presumpce správnosti správních rozhodnutí.

Bohužel musíme konstatovat, že v důsledku aplikace ustanovení k odkladnému účinku a rovněž přechodných ustanovení navržených v projednávaném návrhu by došlo jak k porušení výše uvedených obecných principů, tak i ke zcela zásadnímu poškození investorů, kteří v dobré víře a s přihlédnutím k dosavadní právní úpravě zahájili příslušná povolená řízení a případně i získali příslušná dílčí povolení a z nich vyplývající subjektivní práva. Ve světle těchto skutečností se jeví jako potřebné, aby navržené znění ustanovení ohledně odkladného účinku žalob a rovněž navržené znění přechodných ustanovení novely bylo přehodnoceno a upraveno ve smyslu níže uvedených zásadních připomínek.

Zásadní připomínky

1) ZPV – § 10c odst. 2 – odkladný účinek žalob (zásadní připomínky):

Navrhované řešení

Jako vhodné řešení se jeví upravit předmětné ustanovení tak, aby byl odkladný účinek přiznáván za podmínek stanovených v soudním řádu správním, tj. vždy na základě rozhodnutí příslušného správního soudu a po objektivním zvážení všech relevantních skutečností. Ve spojení s navrhovaným odstraněním stávajícího § 23 odst. 10 ZPV, podle něhož byl odkladný účinek žalob proti navazujícím rozhodnutím apriori vždy vyloučen, **se jedná o řešení plně reflektující připomínky Komise a požadavky čl. 11 Směrnice EIA, které však současně respektuje koherenci a principy právního řádu ČR a nepovede k níže popsáným (viz odůvodnění) negativním důsledkům.**

§ 10c

(2) O žalobách proti rozhodnutím vydaným v navazujících řízeních rozhodne soud do 90 dnů poté, kdy žaloba došla soudu. Při rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě nebo o návrhu na nařízení předběžného opatření v řízeních o žalobách podle věty první soud postupuje podle zvláštního právního předpisu.^{3a)}

^{3a)} § 38 a § 73 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

Odůvodnění

Podle navrhovaného znění § 10c odst. 2 ZPV by podání žaloby proti rozhodnutím vydaným v navazujících řízeních mělo mít ze zákona automatický odkladný účinek. Pokud by nebylo vydáno pravomocné rozhodnutí soudu o žalobě, nebylo by možné vydat ani vykonat rozhodnutí v dalších navazujících řízeních.

1. Navrhovaná úprava automatického odkladného účinku by znamenala, že podáním žaloby by se až do okamžiku skončení řízení před soudem ze zákona pozastavily veškeré účinky napadeného rozhodnutí (tj. zejména jeho právní moc a vykonatelnost). Žadatel by tedy na základě příslušného rozhodnutí nemohl vykonávat rozhodnutím přiznaná subjektivní práva (např. právo realizovat stavbu na základě stavebního povolení). Stejně tak by však žadatel dané rozhodnutí nemohl využít ani v dalších navazujících řízeních, pro něž je toto rozhodnutí nezbytným podkladem (např. územní rozhodnutí a integrované povolení jsou nezbytnými podklady pro stavební povolení apod.).

Pokud zohledníme 2 měsíční lhůtu k podání žaloby podle § 72 soudního řádu správního a navrhovanou lhůtu 90 dnů pro rozhodnutí soudu o žalobě, byla by každá dílčí etapa povolovacích procesů pozdržena minimálně o 5 měsíců (to navíc pouze za předpokladu, že soud ve stanovené 90 denní lhůtě o žalobě skutečně rozhodne). Zejména v případech větších záměrů, u nichž je často nutné absolvovat celou řadu navazujících řízení (tj. nejen územní a stavební řízení, ale např. i vodoprávní řízení, řízení o integrované prevenci, řízení podle zákona o ochraně přírody a krajiny apod.) se může v praxi **jednat o zdržení i v řádu několika let**. S ohledem na stávající již tak neúnosnou délku povolovacích procesů je takové další zdržení nepřijatelné a povede pouze k dalšímu zhoršení neuspokojivé situace v oblasti povolování staveb.

2. K výše uvedeným důsledkům přitom dle navrhované úpravy povede podání každé žaloby, tj. např. i **žaloby zjevně neopodstatněné, čistě účelové, šikanózní či dokonce žaloby podané neoprávněnou osobou apod.** Přiznáním odkladného účinku plošně ze zákona namísto za podmínek stanovených v § 73 soudního řádu správního by totiž příslušným správním soudům byla upřena možnost, aby v každém jednotlivém případě posoudily konkrétní okolnosti a existenci objektivních důvodů pro přiznání odkladného účinku (tj. zejména hrozby újmy v důsledku výkonu či jiných právních následků napadeného rozhodnutí). V této souvislosti vyjadřujeme zásadní obavy, že navrhovaná úprava bude v praxi ze strany dotčené veřejnosti či ostatních účastníků zneužívána s cílem pouze účelově prodloužit povolovací proces.

3. Právní řád ČR je založen na principu **presumpce správnosti a zákonnosti správních aktů vydaných orgány veřejné správy**. To opakovaně zdůrazňuje i Nejvyšší správní soud ČR ve své judikatuře.¹ Navrhovanou úpravou by však bylo v rozporu s touto zásadou **neúměrně zasaženo do práv adresátů správních rozhodnutí nabytých v dobré víře ve správnost tohoto rozhodnutí** (např. v době podání žaloby proti stavebnímu povolení ke konci zákonné 2 měsíční lhůty již mohou být příslušné stavební práce zahájené mezitím v dobré víře ve správnost pravomocného stavebního povolení již ve značně pokročilé fázi). Důsledkem navrhované úpravy by rovněž došlo k faktickému přesunu kompetencí správního rozhodování až do fáze správního soudnictví, neboť teprve v důsledku pravomocného rozhodnutí správního soudu (či dokonce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti, pokud by měl být i jí odkladný účinek přiznán) by napadená správní rozhodnutí vyvolávala právní účinky. Taková situace by znamenala de facto 4-stupňový proces správního rozhodování na úkor právní jistoty všech zúčastněných subjektů a ve svém důsledku by byla v rozporu s ústavními principy dělby moci a účelem správního soudnictví. V této situaci je třeba rovněž zdůraznit, že žalobou napadené rozhodnutí je již výsledkem právního přezkumu v rámci odvolacího správního řízení.

¹ Srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 1 As 79/2008-128 ze dne 04.02.2009, publikované ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1815/2009, nebo č.j. 1 As 25/2010-82 ze dne 22.12.2010.

2) ZPV – přechodná ustanovení - znění čl. II bodu 1

Navrhované řešení

Namísto předkládaného řešení by měl být v přechodných ustanoveních zaveden mechanismus, který by zajistil, aby v případě zjištění konkrétních nedostatků či nesrovnalostí stanovisek EIA vydaných přede dnem nabytí účinnosti navrhované novely ZPV byly tyto nedostatky odstraněny a zhojeny v rámci příslušných navazujících řízení, aniž by však bylo nutno opakovat již ukončené fáze povolovacích procesů se všemi negativními důsledky.

Jako vhodné řešení se tedy navrhuje, aby příslušný orgán EIA v rámci prvního navazujícího řízení zahájeného po nabytí účinnosti navrhované úpravy ZPV vyhodnotil, zda byly posouzeny vlivy záměru, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí. Pokud by příslušný orgán EIA dospěl k závěru, že předmětné vlivy záměru byly posouzeny, vydal by o tom v příslušném navazujícím řízení potvrzující závazné stanovisko. Pokud by naopak dospěl k závěru, že tyto vlivy záměru nebyly posouzeny, **byl by povinen obsah takového stanoviska EIA odpovídajícím způsobem upravit**. Na postup při úpravě stanoviska EIA by se poté přiměřeně vztahoval ZPV ve znění navrhované úpravy. Případná úprava stanoviska EIA by však neměla žádný vliv na již vydaná navazující správní rozhodnutí. V souladu s navrhovaným zněním přechodných ustanovení by se předmětné vyhodnocení stanoviska EIA provádělo pouze jednou a jeho výstup by se použil i v dalších případných navazujících správních řízeních.

Navrhované řešení plně respektuje požadavky Komise, aby u stanovisek EIA vydaných před účinností novely bylo orgánem EIA prověřeno, zda vyhovují požadavkům Směrnice EIA promítnutým do novelizovaného ZPV a dalších prováděcích právních předpisů. Současně však umožňuje nápravu případných nedostatků tak, aby nebylo nutné zopakovat celý proces EIA a všechna navazující řízení. Cílem je zajistit, aby v důsledku nové úpravy nedošlo k ohrožení realizace důležitých infrastrukturních projektů a aby nová úprava bezdůvodně nezasahovala do právní jistoty a legitimního očekávání žadatelů o povolení a jejich práv nabytých v dobré víře.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. *U stanovisek k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí vydaných přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona ~~vydává vyhodnotí~~ příslušný úřad ~~souhlasné závazné stanovisko~~ poté, ~~co ověří, že jejich obsah je v souladu s požadavky právních předpisů, které zpracovávají příslušný předpis Evropské unie⁺~~ v prvním navazujícím řízení zahájeném po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, zda byly posouzeny vlivy záměru, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí. Ustanovení § 5 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění účinném po dni nabytí účinnosti tohoto zákona tím není dotčeno.*

2. *Posouzení vlivů záměru, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí, podle bodu 1 příslušný úřad potvrdí v závazném stanovisku. Pokud příslušný orgán při vyhodnocení podle bodu 1 zjistí, že vlivy záměru, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí, nebyly posouzeny, upraví odpovídajícím způsobem obsah stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí za přiměřeného použití zákona č. 100/2001 Sb., ve znění účinném po dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Rozhodnutí vydaná přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zůstávají nedotčena.*

3. *Příslušný úřad v závazném stanovisku podle bodu 2 věty první **nebo** v upraveném stanovisku k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí podle bodu 2 věty druhé zároveň stanoví, které z podmínek uvedených ve stanovisku k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí vydaném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona jsou správní úřady příslušné*

k vedení navazujících řízení povinny zahrnout do svých rozhodnutí. Nelze-li vydat souhlasné závazné stanovisko podle věty první, musí být záměr předmětem nového posuzování podle § 4.

4. Závazné stanovisko podle **bodu 2 věty první nebo upravené stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí podle bodu 2 věty druhé se vydává pro rozhodnutí v prvním navazujícím řízení vydané zahájeném po nabytí účinnosti tohoto zákona; toto závazné stanovisko se a použije se i pro rozhodnutí v dalších navazujících řízeních. Pokud příslušný úřad vydává také závazné stanovisko podle § 10 odst. 4 a 5 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění účinném po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, oba postupy se spojují a vydává se pouze jediné závazné stanovisko.**

⁴⁾ ~~Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, která nahrazuje směrnici Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, ve znění směrnice 97/11/ES, směrnice 2003/35/ES a směrnice 2009/31/ES.~~

Odůvodnění

Podle přechodných ustanovení k předloženému návrhu novely ZPV má být zaveden mechanismus ověřování souladu obsahu již vydaných stanovisek EIA s navrhovanou úpravou ZPV. Příslušný orgán EIA by v případě stanovisek EIA vydaných přede dnem nabytí účinnosti novely ověřoval soulad jejich obsahu s požadavky novelizovaného ZPV a dalších právních předpisů, které zapracovávají Směrnici EIA, a o výsledku takového posouzení vydal závazné stanovisko. Pokud by příslušný orgán EIA dospěl k závěru, že obsah dříve vydaných stanovisek EIA není s těmito předpisy v souladu, záměr by musel být předmětem nového posouzení EIA.

1. Navržená úprava ZPV zcela zbytečně **otevívá prostor pro zpochybňování platnosti stanovisek EIA vydaných přede dnem nabytí účinnosti novely ZPV a pro opakování celého procesu EIA a všech na něj navazujících povolovacích řízení.** Nutnost opakovat proces EIA a na něj navazující řízení by přitom mohla ohrozit realizaci i těch záměrů, které budou již ve finální fázi povolovacích procesů (např. před vydáním stavebního povolení). Takový postup by byl rovněž v zásadním rozporu s legitimním očekáváním investorů těchto záměrů, kteří nemohli přijetí nové úpravy nijak předvídat. Opakování povolovacích procesů by současně nedůvodně přeneslo odpovědnost ČR za stávající problematiku legislativní úpravu procesu EIA na investory, a to včetně všech souvisejících finančních důsledků. Prodlužování povolovacích procesů opakováním procesu EIA a navazujících řízení by vedlo nejen ke značnému prodražení investic, ale v konečném důsledku i k problémům s vyčerpáním peněz z fondů EU (z důvodu nedostatku povolených a realizovaných projektů).

2. Z navržených úprav přechodných ustanovení rovněž **není zřejmé, jak by se navržený postup aplikoval v případě navazujících řízení, u kterých v okamžiku nabytí účinnosti navrhované úpravy ZPV probíhá odvolací řízení.** Pokud by příslušný orgán EIA v navrhovaném závazném stanovisku potvrdil soulad stanoviska EIA s novelizovaným ZPV a dalšími aplikovatelnými právními předpisy, lze očekávat námitky dotčené veřejnosti (zejména nevládních organizací) ohledně toho, že toto závazné stanovisko nebylo zohledněno již v prvoinstančním řízení a v něm vydaném rozhodnutí a že jeho vydáním až v průběhu odvolacího řízení dotčená veřejnost ztratila možnost přezkumu takového závazného stanoviska v druhé instanci (k souvisejícím důsledkům viz bod 3 připomínek k čl. II bodu 2 níže).

3) ZPV – přechodná ustanovení - znění čl. II bodu 2

Navrhované řešení

Vzhledem k rizikům – viz odůvodnění níže - se jeví jako nezbytné zabránit příslušným výkladovým nejasnostem a všem souvisejícím negativním dopadům technickou úpravou předmětného přechodného ustanovení tak, aby se předmětná úprava **(i)** závazného stanoviska k ověření totožnosti záměru s jeho podobou posuzovanou v procesu EIA (tzv. stanovisko *coherence stamp*) podle navrhovaného § 10 odst. 4 – 6 ZPV, **(ii)** postupu v navazujících řízení podle navrhovaného § 10a ZPV, **(iii)** účastenství v navazujících řízeních podle navrhovaného § 10b ZPV a **(iv)** následného soudního přezkumu podle navrhovaného § 10c ZPV **vůbec nevztahovala na navazující správní řízení a rovněž příslušná soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti novely ZPV. Tato řízení by se tak měla dokončit podle dosavadních právních předpisů.**

Na druhé straně lze připustit, aby se na již zahájená navazující řízení vztahovala informační povinnost podle § 10a odst. 1 písm. a) až c) ZPV. Zveřejňování informací podle těchto ustanovení může přispět k lepšímu naplňování Směrnice EIA, aniž by tím došlo k zásadním aplikačním problémům a zásahům do právní jistoty.

Čl. II

Přechodná ustanovení

~~5. Na navazující správní a soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použijí § 10 odst. 4 až 6, § 10a, § 10b a § 10c tohoto zákona~~ **dokončí podle dosavadních právních předpisů. Do 30 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona zajistí správní úřad příslušný k vedení navazujícího řízení zahájeného přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zveřejnění informací podle § 10a odst. 1 písm. a) až c) zákona č. 100/2001 Sb., ve znění účinném po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, které dosud nebyly zveřejněny, pokud již neuplynula lhůta pro uplatnění závazných stanovisek dotčených orgánů, námitek účastníků řízení a připomínek.**

Odůvodnění

Dle navrhovaného znění čl. II bodu 2 přechodných ustanovení by se na řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti předmětné novely ZPV měla aplikovat nová právní úprava **(i)** závazného stanoviska k ověření totožnosti záměru s jeho podobou posuzovanou v procesu EIA (tzv. stanoviska *coherence stamp*) podle navrhovaného § 10 odst. 4 – 6 ZPV, **(ii)** postupu v navazujících řízení podle navrhovaného § 10a ZPV, **(iii)** účastenství v navazujících řízeních podle navrhovaného § 10b ZPV a **(iv)** následného soudního přezkumu podle navrhovaného § 10c ZPV. Aplikace nového institutu *coherence stamp* a nových pravidel ohledně postupu a účastenství v navazujících řízeních i na řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti navrhované novely ZPV by však v praxi vedla **ke značným a často i neřešitelným aplikačním problémům**. Současně by způsobila **značnou právní nejistotu na straně všech zúčastněných subjektů** (tj. jak na straně investorů a dalších účastníků navazujících řízení, tak na straně správních orgánů vedoucích tato navazující řízení), a to zejména z níže uvedených důvodů.

1. Jako problematická se v první řadě jeví aplikace nové úpravy účastenství zakotvené v § 10b návrhu ZPV na již zahájená navazující řízení. Není například vůbec zřejmé, jak by správní orgány měly postupovat v případě, kdy se v průběhu řízení (a to např. i ve značně pokročilé fázi) **přihlásí** v souladu s § 10b odst. 3 ZPV ve stanovené lhůtě 15 dnů ode dne zveřejnění informací podle § 10a odst. 1 ZPV **do řízení noví účastníci**. Lze očekávat, že ze strany těchto účastníků (zejména nevládních organizací) bude vznesen požadavek na opakování dosavadních úkonů v řízení s tím, že v opačném případě by došlo ke zkrácení jejich procesních práv (např. v důsledku nemožnosti podat námítky s ohledem na již dříve nastalou koncentraci námitek apod.). Opakování již zahájeného navazujícího řízení by nicméně vedlo k dalšímu podstatnému prodloužení povolenacích procesů se všemi negativními důsledky. Pokud by naopak k opakování navazujícího řízení nedošlo, námítky ohledně zkrácení procesních práv by poté příslušnými účastníky s největší pravděpodobností byly

vzneseny i v rámci odvolacího řízení či následného soudního přezkumu, a vedly by tak pouze ke zbytečnému zvýšení rizika zrušení příslušných povolení odvolacím orgánem či následně správním soudem. Ke stejným aplikačním problémům přitom může dojít i ve vztahu k **nově zakotvenému právu veřejnosti uplatnit v navazujícím řízení své připomínky k záměru** a související povinnosti správních orgánů tyto připomínky zohlednit (srov. § 10b odst. 1 a 2).

2. Navrhovaná aplikace závazného stanoviska *coherence stamp* upraveného v § 10 odst. 4 – 6 ZPV na řízení zahájená před nabytím účinnosti navrhované úpravy je v zásadním rozporu s principem legitimního očekávání investorů příslušných záměrů, kteří v době projektování záměrů nemohli předvídat zavedení velmi odlišné právní úpravy (založené nově na předpokladu neměnnosti záměrů). To platí zejména v případech záměrů, které se budou nacházet již ve finální fázi povolovacích procesů (tj. typicky ve fázi stavebního řízení před vydáním stavebního povolení či dokonce v odvolacím řízení před vydáním rozhodnutí o odvolání proti stavebnímu povolení – k tomu viz bod 3 níže). V důsledku aplikace závazného stanoviska *coherence stamp* na procesy, které byly zahájeny za stávající úpravy, totiž **bude u řady těchto záměrů nutné opakovat celý proces EIA a rovněž všechna navazující řízení, neboť investoři nebudou (a to např. i s ohledem na již pravomocně ukončené předchozí stupně povolovacího procesu a z nich vyplývající závazné závěry) schopni objektivně zajistit shodu záměru s jeho podobou v procesu EIA či splnit příslušné podmínky dříve formulovaných stanovisek EIA. Taková úprava zcela nedůvodně **přenáší odpovědnost ČR za stávající problematiku legislativní úpravou procesu EIA včetně všech souvisejících finančních důsledků na investory a ohrožuje realizaci i těch záměrů, které se nachází již ve finální fázi povolovacích procesů, tj. ve stavebním řízení (před vydáním stavebního povolení) či dokonce v odvolacím stavebním řízení (před vydáním odvolacího rozhodnutí).****

3. Navrhovaná přechodná ustanovení nijak neřeší případy, kdy v okamžiku nabytí účinnosti novely ZPV bude předmětné řízení již ve fázi odvolacího řízení. Pokud by se i v těchto případech měla aplikovat nová úprava závazného stanoviska *coherence stamp*, mohlo by dojít k situaci, kdy orgán posuzující vlivy na životní prostředí ve stanovisku *coherence stamp* závazně určí podmínky, které přitom předtím nebyly převzaty do prvoinstančního rozhodnutí. To by následně vedlo k nutnosti prvoinstanční rozhodnutí odvolacím rozhodnutím měnit či dokonce rušit. Ze strany dotčené veřejnosti (zejména nevládních organizací) by současně mohlo být namítáno, že závazné stanovisko *coherence stamp* mělo být řádně zohledněno již v prvním stupni řízení a že je z tohoto důvodu nutné zopakovat prvoinstanční řízení. Obdobné námitky by poté mohly být vzneseny i v rámci soudního přezkumu a vedly by pouze ke zbytečnému zvýšení rizika zrušení příslušných povolení správním soudem.

Ke stejným problémům by vedla i aplikace § 10a odst. 5 a § 10b odst. 2 ZPV v odvolacím řízení. Tato ustanovení nově vymezují okruh podkladů a připomínek veřejnosti, jež je správní orgán vedoucí navazující řízení povinen zohlednit ve svém rozhodnutí. Ze strany dotčené veřejnosti by tak mohlo být v rámci odvolacího řízení namítáno, že tyto podklady, resp. připomínky veřejnosti, nebyly zohledněny v prvním stupni řízení a v něm vydaném rozhodnutí a že je z tohoto důvodu nutné prvoinstanční řízení opět zopakovat.

4. Z návrhu přechodných ustanovení zcela jednoznačně nevyplývá, jak by se aplikoval § 10c ZPV na již zahájená soudní řízení. Předmětné přechodné ustanovení se totiž vztahuje pouze na „navazující řízení“, kterými však jsou pouze příslušná správní a nikoliv soudní řízení. V aplikační praxi se tak může stát sporným, zda se právo na příznivé životní prostředí dle navrhované úpravy § 10c odst. 1 ZPV přiznává dotčené veřejnosti podle § 3 písm. i) bodu 2 ZPV i v soudních řízeních zahájených před nabytím účinnosti navrhované úpravy ZPV. Lze přitom očekávat, že nevládní organizace budou v průběhu již dříve zahájených řízení na základě nové úpravy vznášet i hmotněprávní námitky (což by zejména v řízeních, jež se nacházejí v pokročilém stádiu, mohlo vést k jejich neúměrnému prodloužení z důvodu nutnosti opakování již provedených úkonů apod.). Jako problematická se jeví rovněž případná aplikovatelnost § 10c odst. 2 ZPV upravující 90 denní lhůtu

pro rozhodnutí soudu o žalobě a odkladný účinek žaloby na soudní řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti nové úpravy.

4) ZPV – znění definice v § 3 písm. g)

Navrhované řešení

Pro vyloučení jakýchkoli pochybností se **navrhuje v ZPV výslovně stanovit, že nová pravidla zaváděná pro navazující řízení se nevztahují na řízení podle atomového zákona.** Taková úprava by byla plně v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu ČR potvrzenou rovněž rozhodnutími Ústavního soudu ČR, podle níž platí, že s ohledem na znění § 14 odst. 1 atomového zákona je jediným účastníkem řízení vedených podle tohoto zákona žadatel.² **Zajištění účastenství dotčené veřejnosti (např. nevládních organizací) v daném řízení přitom v souladu s citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu není nutné,** neboť u jaderných zařízení probíhá vždy proces EIA a rovněž příslušná řízení dle stavebního zákona (tj. řízení o umístění stavby a povolení stavby jaderného zařízení). Právě v těchto řízeních má (dotčená) veřejnost možnost uplatnit k záměru své námitky a připomínky.

§ 3

Základní pojmy

g) navazujícím řízením takové řízení, ve kterém se vydává rozhodnutí podle zvláštních právních předpisů^{1a}, které směřuje k povolení záměru posuzovaného podle tohoto zákona a které je podmíněno závazným stanoviskem k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí podle § 149 správního řádu (§ 10 odst. 1), vyjma řízení podle zákona 18/1997 Sb.,

Odůvodnění

Novelizace nově zavádí definici navazujících řízení. S **navazujícím řízením poté návrh spojuje řadu práv a povinností investorů, dotčené veřejnosti i příslušných správních úřadů** (a to např. včetně povinnosti investora získat tzv. souhlasné závazné stanovisko coherence stamp, práva veřejnosti podat připomínky či práva určité skupiny nevládních organizací podat odvolání a stát se tím účastníky předmětného navazujícího řízení). Z definice však není zcela zřejmé, která konkrétní řízení podle zvláštních zákonů mají být navazujícími řízeními. Ačkoliv dle důvodové zprávy k návrhu nedochází k věcnému posunu v obsahu pojmu navazující řízení oproti stávajícímu stavu, v praxi by se tak mohlo stát **sporným, zda by se nová pravidla určená pro navazující řízení neměla aplikovat rovněž na zvláštní řízení vedená podle zákona č. 18/1997 Sb., atomový zákon,** (tj. řízení o umístění, výstavbě, rekonstrukci či vyřazování jaderného zařízení a další).

1. Povolení vydané podle atomového zákona není pro jaderné zařízení povolením finálním. Jedná se spíše o technické osvědčení, že navrhované umístění (resp. výstavba, změna či vyřazování) jaderného zařízení splňuje přísná kritéria z hlediska jaderné a radiační bezpečnosti. V daném řízení jsou řešeny vysoce specializované technické otázky, přičemž zájmy ochrany životního prostředí v něm nejsou samostatně dotčeny. Nelze rovněž opominout bezpečnostní aspekt takového řízení a potenciální rizika pro národní bezpečnost v případě nevhodného nakládání s poskytnutými informacemi. Nadto, pouze na základě tohoto povolení nelze jaderné zařízení umístit, resp. ani zahájit jeho výstavbu či jej vyřadit z provozu. Jedná se tedy o licenční řízení, které se standardně vede pouze mezi úřadem a žadatelem. Předmětné povolení dle atomového zákona pak v praxi představuje jeden z ryze technických podkladů pro následné vydání výše uvedených komplexních

² Viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 2 As 9/2011-154 ze dne 19.05.2011 či č.j. 7 As 90/2011-144 ze dne 27.10.2011 potvrzené usnesením Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 463/12 ze dne 11.06.2012.

rozhodnutí podle stavebního zákona či dalších zvláštních zákonů. **Právě v těchto řízeních by v souladu se Směrnicí EIA i uvedenou judikaturou Nejvyššího správního soudu měla být zajištěna účinná účast dotčené veřejnosti.**

2. Aplikace nových pravidel na vysoce specializovaná řízení podle atomového zákona by byla koncepčně značně problematická a vedla by pouze k opakovanému uplatňování připomínek, které by mohla dotčená veřejnost uplatnit v jiných fázích povolovacích procesů. Ve svém důsledku by tak znamenala věcně neodůvodněné a nadbytečné prodlužování uvedených správních řízení se všemi souvisejícími negativními dopady na provoz a potenciální rozvoj jaderné energetiky v ČR včetně ohrožení soběstačnosti ČR v zásobování elektrickou energií.

V Praze dne 27. června 2014